

Propunere de politică publică privind conștientizarea, prevenirea, combaterea și gestionarea situațiilor de bullying

ANEXA 1 la adresa Asociației Telefonul Copilului nr. 284 / 13.06.2019

1	<p>Instituții inițiatoare</p> <p>Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Ministerul Educației Naționale, Ministerul Sănătății, Ministerul Afacerilor Interne.</p>
2	<p>Formularea problemei</p> <p>1. Analiza de context</p> <p>1.1 Clarificări conceptuale</p> <p>Definiția conceptului de bullying pe care o utilizează propunerea de politică publică este aceea conform căreia, bullying reprezintă un comportament abuziv, realizat în mod repetat și cu intenție directă sau indirectă, conducând la prejudicierea fizică și/sau psihică a victimei prin rănire, persecuție, intimidare sau alte fapte, manifestându-se prin forme diverse: verbal, emoțional, relațional și fizic. Această definiție corespunde semnificației agreate la nivel științific cu privire la acest fenomen. Definiția clasică, acceptată la nivelul comunității științifice, a bullying-ului stabilește că acesta reprezintă o situație în care o persoană devine ”victimă, sau este expusă, în mod repetat și pentru o perioadă îndelungată de timp, a unor acțiuni negative exercitate asupra ei de către o persoană sau un grup de persoane”. De regulă, prin termenul acțiuni negative sunt descrise acele comportamente intenționate prin intermediul cărora o persoană urmărește să cauzeze rănirea sau disconfortul unei alte persoane. În plus, diferența specifică a acțiunilor încadrate în definiția bullying-ului față de alte tipuri de agresivitate interpersonală provine din faptul că în cazul acestui tip de comportament există întotdeauna o relație asimetrică de putere între victimă și agresor. De cele mai multe ori acțiunile care pot fi încadrate în definiția bullying-ului sunt diferențiate în interacțiuni directe și indirecte (care adesea sunt denumite agresivități relaționale).</p> <p>1.2 Fenomenul bullying</p> <p>Datele statistice disponibile în România descriu o realitate în care incidența comportamentelor incluse în definiția bullying-ului este semnificativă, atât în spațiul unităților școlare, cât și în afara acestuia, inclusiv în mediul online. Principalele surse de date sunt bazele de date ale Asociației Telefonul Copilului, care, din anul 2008 înregistrează și analizează apelurile și solicitările de ajutor venite din partea copiilor prin intermediul liniei de asistență pentru copii, linie armonizată la nivel european - 116111.</p>

”Analiza informațiilor referitoare la fenomenul bullying cuprinse în baza de date a Asociației Telefonul Copilului” arată faptul că în perioada Octombrie 2011 – Decembrie 2018 au fost înregistrate, la nivel național, 10.503 de cazuri în care au fost reclamate comportamente de tip bullying la nivel național. Dintre acestea, în anul 2014 au fost înregistrate aproximativ 1000 de astfel de cazuri; în anul 2015 au fost înregistrate 1232 de situații care corespund caracteristicilor bullying-ului; tendința ascendentă a continuat pe parcursul următorilor ani astfel încât în anul 2017 au fost înregistrate 1551 de cazuri de tip bullying la nivel național. **In anul 2018, 1 copil din 2 a fost victima abuzului de tip bullying conform datelor înregistrate de Asociația Telefonul Copilului.** Majoritatea persoanelor care au reclamat că sunt victime ale unor comportamente de tip bullying semnaleză manifestarea acestor situații în mediul școlar, 78% dintre cazurile înregistrate în perioada analizată. Totodată constatăm faptul că, indiferent de gen, grupa de vârstă pentru care sunt cel mai des reclamate astfel de comportamente este cea a copiilor cu vârste cuprinse între 10 și 12 ani. Considerăm îngrijorător faptul că ponderea cazurilor reclamate pentru copii cu vârste între 4 și 6 ani este, pentru întreaga perioadă analizată, de aproximativ 6% în cazul băieților și 3% în cazul fetelor.

Tipurile de bullying reclamate cel mai frecvent sunt cele de tip verbal, manifestate prin jigniri, insulte, porecle sau sarcasm. A doua cea mai frecvent reclamată categorie de comportamente de tip bullying este cea a lovirilor și îmbrâncelilor. Pe locul al treilea se află intimidările, denigrările sau insultele cu privire la statusul social al victimelor, incluzând aici referiri la etnie, statutul socio-economic al părinților. Deși mai puțin reclamate, cazurile de bullying online reprezintă o provocare specială. Bullying-ul online, cunoscut și sub denumirea de cyberbullying, este asemănător cazurilor de bullying relațional sau psihologic, însă prezintă particularitatea că se manifestă în spațiul virtual, fie al rețelelor de socializare fie al altor aplicații care permit comunicarea virtuală.

Înca din anul 2012, Asociația Telefonul Copilului lansează campania ”Cuvintele dor, nu-i așa?” care își propune să pună pe agenda publică și să sprijine conștientizarea existenței fenomenelor specifice de tip bullying în spațiul școlar în România. Simultan, Asociația Telefonul Copilului și Romtelecom au lansat un studiu sociologic¹, care a indicat faptul că în mediul

¹ Studiul sociologic intitulat ”Educarea comportamentului pro-social”, realizat de IMAS, la comanda Romtelecom și Asociația Telefonul Copilului, a avut ca obiectiv principal ”explorarea modului în care copiii și adolescenții de astăzi se raportează atitudinal la comportamentele violente întâlnite de ei în societate. Cercetarea s-a concentrat asupra percepției de către elevi a fenomenului social al violenței și a formelor de manifestare a acesteia.”

școlar, dar și în mediul social de proximitate imediată al elevilor (cartierul în care locuiesc) fenomenele de violență propriu-zisă coexistă alături de comportamente de tip bullying. Comportamentele de tip bullying relațional, în special cele care includ adresarea unor injurii sau jigniri între elevi erau relativ răspândite, 15% dintre elevi spunând că se așteaptă să fie supuși unor astfel de situații în mediul școlar. De asemenea, aproximativ o treime dintre elevi (30%) afirmă că au fost implicați într-un caz de violență fizică. **Incidența bullying-ului relațional, manifestat sub forma violenței verbale, era recunoscută de aproape două treimi dintre elevi. Astfel 60% dintre persoanele incluse în studiul sociologic afirmă că fuseseră implicate într-un caz de violență verbală.** Mediul școlar este cel în cadrul căruia respondenții susțin că au fost implicați mai des în cazuri de violență fizică. Pe de altă parte zona de proximitate a școlii (definită de autorii studiului drept *pe stradă / în cartierul în care locuiesc*) este cea în cadrul căreia se produc frecvent confruntările verbale violente.

În anul 2014, Asociația Telefonul Copilului publică un alt studiu sociologic care vizează identificarea, cuantificarea și analiza prevalenței fenomenelor de bullying în școlile din România. Raportul evidențiază incidența semnificativă a bullying-ului în spațiul școlar. **Peste 50% dintre elevii incluși în eșantionul investigat susțin că sunt sau au fost la un moment dat victime ale unei agresiuni de tip bullying. Cea mai des recunoscută astfel de formă de agresiune (peste 70% dintre elevii chestionați) este cea verbală, elevii spunând că au fost victime ale unor expresii jignitoare sau li s-au adresat porecle.**

În anul 2018, Asociația Telefonul Copilului a înregistrat o creștere de **42,62% a numărului de cazuri de abuz de tip bullying raportate comparativ cu anul 2017.** Formele abuzului de tip bullying sesizate au fost:

- insulte, jigniri, porecle, sarcasm (53,07%);
- loviri, îmbrânciri (28,07%);
- intimidare, denigrare, insulte cu privire la relații și statutul social (18,86%).

În anul 2018, analiza informațiilor referitoare la **fenomenul bullying** cuprinse în baza de date a Asociației Telefonul Copilului arată faptul că acest fenomen a afectat **1 din 2 copii** care au apelat la serviciile Asociației Telefonul Copilului. **77,22% dintre situațiile de abuz de tip bullying au avut loc în grădiniță / școală, iar 22,78% au avut loc în spațiul public. În 40,10% dintre situațiile de abuz de tip bullying, copiii au expus efecte ale acestui fenomen care reprezintă riscuri majore asupra sănătății mintale a copiilor victime. Copiii simt nevoia să se izoleze, se simt singuri, se simt excluși sau**

au dificultăți în relaționare cu ceilalți copii, manifestă teamă și stări de anxietate în prezența colegilor de școală în procentaj de 74,29%. De asemenea, în procentaj de 25,71%, copiii simt nevoia să se automutileze, au tentative de suicid, gânduri suicidare și doresc să abandoneze școala.

93,13% au fost victime ale abuzului de tip bullying din partea unui alt copil, iar 6,87% dintre

aceștia au fost victime ale cadrelor didactice sau ale altor adulți.

Alarmant este și faptul că cei mai mulți copii împărtășesc situația de abuz de tip bullying prin care trec unei persoane din afara familiei, unei rude sau unui vecin în procentaj de 70,37%, unui alt copil în procentaj de 12,41%, unui cadru didactic 9,84% sau unuia dintre părinți în procentaj de 7,38%, conform datelor înregistrate de Asociația Telefonul Copilului.

Mediul de proveniență al victimelor abuzului de tip bullying este cu preponderență rural (40,33%), urmat de urban (36,03%). Restul de 23,67% dintre apelanți au păstrat confidențialitatea privind mediul de proveniență. Principalele regiuni menționate au fost: Regiunea Nord – Est și Regiunea București – Ilfov cu câte un procentaj de 15,03%, Regiunea Sud – Muntenia, Regiunea Sud – Est și Regiunea Centru cu câte un procentaj de 9,86%. Un procentaj de 27,89% dintre apelanți au păstrat confidențialitatea în legătura cu regiunea de proveniență.

În susținerea datelor menționate mai sus aducem și o parte dintre rezultatele **cercetării sociologice** pe care organizația noastră a comandat-o în **luna martie a.c.** unui institut de profil, pentru un esanțion de 1100 de respondenți (cercetare cantitativă) și 50 de respondenți (cercetare calitativă). Astfel, datele colectate sunt îngrijorătoare:

- **fenomenul bullying reprezintă o realitate a școlii și a societății românești astfel că cei mai mulți dintre elevi (90%) au fost martori la acest tip de agresiune în școală, în public, acasă sau în mediul online**
- **40% dintre respondenți au avut curajul să își recunoască postura de victimă**
- **62% dintre elevi au fost agresati de un alt elev**
- **50% dintre elevii agresori au declarat că victima merita**

agresiunea de tip bullying

De asemenea, cel mai recent **studiu realizat anul acesta de UNESCO** în 144 de state (inclusiv România) indica faptul că, nivel global 1 din 3 copii este victima a abuzului de tip bullying, iar abuzul de tip bullying psihologic (offline) este cel mai frecvent în Europa. Studiul a analizat și principalele consecințe ale bullying-ului: copiii agresati au rezultate școlare scăzute, sunt expusi absenteismului școlar, se simt singuri, excluși, sunt predispuși problemelor de sănătate mintală, respectiv suicidului. UNESCO solicită tuturor Guvernelor un răspuns prompt prin adoptarea unei politici comprehensive la nivel național cu privire la prevenirea și combaterea bullying-ului în mediul școlar

Deși prezent în rândul tinerilor, în România bullyingul nu este recunoscut ca un fenomen de sine stătător, manifestările de tip bullying fiind asociate cu violența în școală. În consecință, nu avem la dispoziție o definiție a bullyingului, date statistice colectate oficial și sistematic, nu există indicatori specifici care să fie urmăriți de autoritățile educaționale. În acest context, șansele autorităților educaționale de la nivel central și local de a dezvolta programe de intervenție care să introducă măsuri de ameliorare adecvate și care să îmbunătățească calitatea mediului educațional din școlile românești sunt reduse.

O altă concluzie care poate fi fundamentată pe baza studiilor citate aici este că, în special în mediul școlar, constatăm existența unor provocări precum:

- lipsa de toleranță și tendința de umilire manifestată de clasa de elevi/grup, față de copiii/tinerii cu CES sau față de copiii care, ca urmare a unor accidente sau a îmbolnăvirii ce determină spitalizare/recuperare prelungită, se află în imposibilitatea frecventării școlii o perioadă mare de timp;
- lipsa unei culturi a medierii;
- inadecvarea pedepsei la faptă;
- lipsa unei culturi a asumării rolurilor/responsabilităților/culpei.

1.3 Cadrul legislativ existent

”Analiza cadrului legal și instituțional național în care funcționează grupurile sociale analizate - clasa de elevi, unitatea școlară”, realizată de Asociația Telefonul Copilului în cadrul proiectului STAND-UP, concluzionează că legislația care reglementează funcționarea sistemului educațional în vigoare în România și care este relevantă pentru fenomenul bullyingului este fundamentată pe următoarele principii și prevederi transversale:

- protecția copilului împotriva violenței și abuzului,
- siguranța în școli,
- antidiscriminare și egalitatea de șanse în accesarea serviciilor educaționale, de îngrijire medicală și a serviciilor sociale,
- respectarea cerințelor speciale ale diferitelor grupuri de copii,
- educația incluzivă,
- interzicerea segregării școlare,
- asigurarea calității educației, precum și centrarea educației pe beneficiarii primari ai educației (elevii)
- tratatarea cu respect a copilului de către cadrele didactice, în acord cu demnitatea sa ca persoană și interzicerea pedepselor corporale
- dreptul copilului de a fi implicat în deciziile care îl privesc inclusiv participarea activă a elevilor și părinților în elaborarea și adoptarea deciziilor privind activitatea instituției de învățământ.

Actele normative relevante pentru prezenta propunere de politică publică sunt sintetizate în următorul tabel:

DOMENIUL de reglementare	Denumirea documentelor
Educația	<ul style="list-style-type: none"> • Legea educației naționale (Legea nr.1/2011 cu modificările ulterioare) • Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar (Ordinul nr. 5.079 din. 2016 modificat prin Ordinul nr. 3.027 din 2018) • Statutul elevului - Ordin nr. 4.742 din 10 august 2016 • Codul-cadru de etică al personalului didactic din învățământul preuniversitar (Ordinul nr. 4831/2018) • Planul de acțiune pentru desegregare școlară și creșterea calității educaționale în unitățile de învățământ preuniversitar (Ordin Min Ed. nr. 6.158 din 22 decembrie 2016) • Legea privind creșterea siguranței în unitățile de învățământ (Legea 35/2007 completată și modificată prin Legea nr. 29/2010) • Strategia națională pentru prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar (OMECT nr. 1409/2007).
Protecția și promovarea	<ul style="list-style-type: none"> • Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copiilor

drepturilor copilului	<ul style="list-style-type: none"> • Metodologia-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie și a metodologiei de intervenție multidisciplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state (aprobată prin H.G nr. 49 din 19 ianuarie 2011) • Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului pentru perioada 2014-2020 (aprobată prin H.G nr. 1.113 din decembrie 2014)
Sănătatea	<ul style="list-style-type: none"> • Strategia Națională pentru sănătatea mintală a copilului și adolescentului 2015–2020 , HG nr. 889/2016 • Raport Național de Sănătate a Copiilor și Tinerilor în România, anul 2016 (Ministerul Sănătății, Institutul Național De Sănătate Publică, Centrul Național de Promovare și Evaluare a Stării de Sănătate)
Antidiscriminarea	<ul style="list-style-type: none"> • OUG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare modificată prin Legea nr. 324 din 14 iulie 2006 • Strategia națională pentru prevenirea și combaterea discriminării „Egalitate, incluziune, diversitate” pentru perioada 2018-2022 • Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării - CNCD

Dintre documentele enumerate considerăm mai importante prevederile cuprinse în următoarele:

Legea Educației Naționale nr. 1/2011 (cu completările și modificările ulterioare) conține prevederi specifice privind cadrul general de organizare și funcționare a sistemului național de educație. Prevederile L.E.N. justifică demersul elaborării unei propuneri de politică publică în vederea prevenirii și combaterii bullying-ului în spațiul școlar. Art. 7 al legii prevede faptul că *sunt interzise în unitățile de învățământ activitățile care încalcă normele de moralitate și orice activități care pot pune în pericol sănătatea și integritatea fizică sau psihică a copiilor și a tinerilor*. Art. 83 al legii statuează faptul că

antepreșcolarii, preșcolarii și elevii beneficiază de asistență medicală, psihologică și logopedică gratuită. Responsabilitatea pentru organizarea activităților care vizează suportul educațional, consilierea și orientarea revine, potrivit legii, profesorului diriginte precum și coordonatorului pentru proiecte și programe educative școlare și extrașcolare. Legea explicitează faptul că la nivelul unităților de învățământ trebuie să funcționeze, printre altele, o *comisie pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupți și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității*. Din păcate legea nu definește care sunt situațiile în care bullying-ul, sau alte forme de violență, se manifestă.

Strategia Națională pentru prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar (OMECT 1409/2007) prevede înființarea unei structuri la nivel naționale, denumite **Consiliul Național pentru Prevenirea și Combaterea Violenței în Școală**, precum și a unei comisii la nivel județean, care să promoveze măsuri privind prevenirea și combaterea, în general, violenței în spațiul școlar. Măsurile și acțiunile concrete prevăzute în cadrul Strategiei pot fi adaptate și aplicate specific asupra situațiilor de bullying.

Legea 35/2007 privind creșterea siguranței în unitățile de învățământ, care, printre altele, stabilește necesitatea ca fiecare unitate școlară să elaboreze și să adopte un *regulament de ordine interioară*.

Pe lângă actele normative menționate, avem în vedere și alte documente strategice relevante în domeniul vizat de propunerea de politică publică. Din perspectiva documentelor de programare pentru perioada 2014 – 2020, considerăm relevantă pentru demersul nostru ”Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului pentru perioada 2014-2020”. Aceasta propune două categorii de măsuri în vederea combaterii violenței împotriva copilului: promovarea valorilor non-violenței și implementarea unor acțiuni de sensibilizare și reducerea fenomenului violenței în rândul copiilor prin întărirea capacității furnizorilor de servicii publice în ceea ce privește prevenirea și combaterea oricăror forme de violență asupra copilului.

”Strategia Națională pentru sănătatea mintală a copilului și adolescentului 2015–2020” (HG nr. 889/2016) care concluzionează că factorii determinanți ai comportamentului delincvent al minorilor sunt legați de practici deficitare ale educației parentale, propunând sesiuni pentru reducerea agresivității, adresate copiilor și adolescenților, precum și părinților acestora. Sunt enumerate patru categorii de măsuri pentru elaborarea de politici publice:

- Organizarea de seminarii educaționale adresate părinților, familiilor și cadrelor didactice, medicilor de familie, medicilor școlari și asistenților medicali școlari, asistenților sociali, comunitari, mediatorilor sanitari,

mediatorilor școlari, etc. privind promovarea sănătății mintale a copiilor și adolescenților în sistemul de educație coordonate și susținute de către specialiști acreditați.

- Identificarea timpurie a dificultăților socio-emoționale și comportamentale ale copiilor și adolescenților la nivelul grădinițelor și școlilor, cu sprijinul cadrelor didactice și a consilierului școlar, acțiune coordonată de către specialiștii Centrelor Județene de Resurse și Asistență Educațională (CJRAE), prin evaluare psihosomatică și alte instrumente validate științific.
- Sesiuni de formare, realizate cu sprijinul ISMB și ISJ, adresate cadrelor didactice, prin care să abordeze complex comportamentul agresiv fizic și verbal al elevilor din perspectiva funcționării lor globale (dezvoltare cognitivă, socială, emoțională, vocațională, motorie și a managementului comportamental) corelată cu funcționarea familială și socială.
- Sesiuni educaționale, adresate copiilor, adolescenților, părinților și cadrelor didactice, realizate în școli prin ISMB și ISJ, pentru reducerea agresivității și a comportamentului bazat pe intimidare intenționată.

”Strategia națională pentru prevenirea și combaterea discriminării „Egalitate, incluziune, diversitate, pentru perioada 2018-2022”. Reținem faptul că, în cadrul obiectivului enunțat în cadrul strategiei, acela de **a garanta un mediu educațional sigur, tolerant, inclusiv și divers** este prevăzută ca acțiune prioritară: introducerea unui program educațional pentru egalitate și nediscriminare în instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal prin dezvoltarea tematicii egalității și diversității în cadrul materiei Educație civică.

Documentele prezentate și analizate în cadrul ”Analizei cadrului legal și instituțional național în care funcționează grupurile sociale analizate - clasa de elevi, unitatea școlară”, realizată în contextul proiectului ”STAND-UP - Creșterea participării și rolului societății civile în influențarea și îmbunătățirea politicilor publice”, cu excepția Strategiei Naționale pentru sănătatea mintală a copilului și adolescentului 2015–2020, **nu fac nicio referire explicită la bullying, deși descriu componente specifice acestuia**. Considerăm această simplă constatare drept un argument indisputabil în favoarea nevoii dezvoltării și implementării unei politici publice care să aibă ca obiectiv principal fenomenele de bullying din spațiul școlar, dar și din afara acestuia.

Cadrul normativ existent acoperă la nivel general problematica specifică bullying-ului, fără a o defini și individualiza între provocările subsumate violenței împotriva copilului, iar contextul documentelor strategice și de politici publice este unul fragmentat și abordează doar tangențial problematica bullying-ului. Așadar considerăm necesară promovarea unui

		cadru strategic și a unei politici publice alternative care să se adreseze în mod neechivoc acestei problematice.
3	Denumirea politicii	Politică publică privind conștientizarea, prevenirea, combaterea și gestionarea situațiilor de bullying
4	Scopul	<p>Îmbunătățirea calității educației prin creșterea gradului de siguranță în mediul școlar prin abordarea proactivă a provocărilor ridicate de fenomenul bullying în societate.</p> <p>În viziunea acestei politici este necesară o intervenție integrată a diferitelor organizații și instituții responsabile pentru asigurarea unui climat social sigur și echilibrat. Totodată scopul propunerii de politică publică urmărește promovarea și dezvoltarea unei culturi organizaționale a siguranței, dezvoltării respectului reciproc, a toleranței și incluziunii sociale, la nivelul unităților școlare.</p>
5	Obiectiv general/ Obiective specifice	<p>Obiectivul general: Elaborarea și implementarea unui sistem de intervenție integrată și de management al situațiilor generate de acțiuni de tip bullying.</p> <p>Obiective specifice:</p> <p><u>OS 1 - Disocierea și delimitarea conceptuală neechivocă a bullyingului, ca formă de manifestare a fenomenului violenței</u></p> <p>Acest obiectiv vizează pe de o parte necesitatea definirii la nivel legislativ a conceptului de bullying. Absența unei definiții clare la nivelul actelor normative reprezintă un obstacol major în dezvoltarea și implementarea măsurilor propuse prin această politică publică.</p> <p>De asemenea, acțiunile proiectate în cadrul acestui obiectiv vizează conștientizarea la nivelul populației tinere, precum și la nivelul adulților implicați în procesul de educație și socializare al tinerilor (părinți, cadre didactice, manageri școlari, consilieri școlari), a modului în care se manifestă comportamentele de tip bullying.</p> <p><u>OS2. Identificarea cauzelor generatoare de bullying în societate, cu focalizare pe mediul educațional formal, nonformal și informal;</u></p> <p>Studiile la nivel internațional și național tind să sublinieze nevoia ca acest fenomen să fie recunoscut ca o problemă de sănătate publică, nu doar ca simplă manifestare a unor procese psihologice individuale. Prin urmare, procedurile de intervenție pro- sau re-activă, trebuie să includă și componenta specifică unei politici publice și, implicit, a unei strategii de sănătate publică.</p> <p>Acțiunile propuse în cadrul acestui obiectiv au ca țintă dezvoltarea unui mecanism procedural clar și coerent de intervenție în situații de criză generate</p>

de bullying.

Realizarea acestui obiectiv contribuie la promovarea unei schimbări a percepției sociale, care poate fi susținută prin îmbunătățirea sistemului de formare inițială/continuă a cadrelor didactice și a altor categorii de personal cu atribuții în educarea, dezvoltarea personală și în respectarea drepturilor copiilor și tinerilor de vârstă școlară. Simultan, politica publică vizează asigurarea acțiunilor și intervențiilor integrate ale tuturor factorilor responsabili de respectarea drepturilor fundamentale ale beneficiarilor anterior precizați.

OS3. Identificarea cauzelor generatoare de bullying în unitatea de învățământ și în perimetrul acesteia;

Acest obiectiv vizează dezvoltarea unor proceduri de intervenție integrată, diferențiate: prevenirea și combaterea fenomenului bullying; managementul situației de criză deja instalate. Aceste proceduri sunt particularizate, pe categorii de actori educaționali astfel: proceduri de intervenție la nivelul managementului educațional (inclusiv relația familie-unitate de învățământ-comunitate); proceduri de intervenție la nivelul cadrelor didactice (inclusiv relația elev(victimă) - cadru didactic/ diriginte/consilier psihopedagog, respectiv relația elev(agresor) - cadru didactic/diriginte/consilier psihopedagog, acolo unde este cazul); proceduri de intervenție la nivelul clasei/grupului de elevi.

Acțiunile în cadrul acestui obiectiv au ca fundament două provocări existente la nivelul sistemului educațional din România. Eficiența scăzută a modelului actual de acordare a asistenței psihopedagogice în unitățile de învățământ din România, justificată de numărul foarte mare de elevi/preșcolari alocați unui consilier psihopedagog, ca urmare a unei situații deficitare de încadrare, normare și salarizare. În mediul rural, în special în comunitățile din medii socio-economice vulnerabile sau în mediul urban, în comunitățile cu risc criminogen ridicat această situație este dublată de penuria de resurse umane specializate și profesionalizate. Totodată, absența competențelor specifice domeniului bullying din curriculumul destinat calificării personalului didactic și de asistență socială și medicală care este implicat în managementul situațiilor de criză generate de bullying, justifică existența acestui obiectiv specific.

Astfel, acțiunile grupate în cadrul acestui obiectiv vizează introducerea în cadrul programelor de formare inițială și continuă a cadrelor didactice, a personalului din spațiile destinate educației, a personalului medical care

	<p>intervine în situații de bullying și a personalului care asigură asistența socială astfel încât să cuprindă cumulativ, parcurgerea unor module de psihopedagogie specială, de terapie și a unor stagii de practică complexe și adecvate.</p> <p><u>OS4. Elaborarea unui set de proceduri integrate, de intervenție/reacție în managementul situațiilor de criză generate de bullying, adresat tuturor actorilor educaționali: elevi, cadre didactice și părinți.</u></p> <p>Acest obiectiv specific este justificat de absența unui acord de cooperare pe termen lung, predictibil și coerent, între instituții/organizații responsabile pentru asigurarea unui mediu sigur în școală și pentru formarea la elevi și preșcolari a comportamentelor civice adecvate sistemului de valori al societății.</p> <p>Acțiunile cuprinse în acest obiectiv vizează elaborarea și aprobarea prin acte normative adecvate a unui acord de cooperare interinstituțională pe termen lung, pentru asigurarea unui mediu sigur în școală. Avem în vedere reglementarea și operaționalizarea unei cooperări la nivel interministerial între cel puțin patru ministere: Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Ministerul Educației Naționale, Ministerul Sănătății, Ministerul Afacerilor Interne.</p> <p>De asemenea, în cadrul acestui obiectiv specific este vizată îmbunătățirea și dezvoltarea instrumentelor de monitorizare ale sistemului național de educație, aflate în administrarea Ministerului Educației Naționale. Acțiunile cuprinse în cadrul acestui obiectiv specific vizează, printre altele: integrarea unui sistem de monitorizare / raportare a cazurilor de bullying prin introducerea în SIIR a unui modul pentru colectarea datelor legate de bullying / violența școlară; includerea în sistemul de indicatori pentru evaluarea calității, utilizat de ARACIP a unui indicator care să măsoare utilizarea la nivel de unitate școlară a acestui sistem de monitorizare.</p>
<p>6 Beneficiari</p>	<p>Beneficiarii acestei politici educaționale sunt elevii (beneficiarii direcți), personalul didactic și categoriile asociate, părinții, comunitatea, întreaga societate (beneficiarii indirecți)</p>

<p>7 Variante de soluționare</p>	<p>Varianta 1</p> <ul style="list-style-type: none"> Pe baza studiilor existente în plan internațional, a bunelor practici din Uniunea Europeană, precum și a analizelor realizate în 	<p>Impact Social</p> <p>Impact minim, nivelul de conștientizare este în creștere, dar abordarea este preponderent reactivă,</p>	<p>Impact Bugetar</p> <p>Impactul bugetar este minim. Activitățile la nivel județean sunt alocate resurselor</p>
---	---	--	---

	<p>sistemul educațional românesc autoritățile educaționale recunosc în mod formal existența fenomenului bullying și convin asupra unei definiții a conceptului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Școlile încep să dezvolte proceduri de identificare și soluționare a bullyingului, dar practica nu devine normă de bună practică la nivelul sistemului • Școlile și inspectoratele școlare iau măsuri punctuale de identificarea și soluționare a unor cazuri concrete • Se lucrează mai cu seamă reactiv, decât preventiv • Școala nu colaborează în mod eficient cu stakeholderii (părinți și aparținători, instituții de protecție a copilului etc.) 	<p>centrată pe rezolvarea unor cazuri concrete</p>	<p>umane deja angajate la nivel de sistem. Unele resurse financiare minimale pot fi solicitate la nivelul unor școli care doresc renovarea unor spații special destinate consilierii.</p>
	<p>Varianta 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pe baza studiilor existente în plan internațional, a bunelor practici din Uniunea Europeană, precum și a analizelor realizate în sistemul educațional românesc autoritățile educaționale recunosc în mod formal existența fenomenului bullying și convin asupra unei definiții a conceptului • Ministerul Educației dezvoltă și adoptă o politică publică pentru prevenirea și diminuarea bullyingului 	<p>Impact social Impact semnificativ, problema fiind recunoscută și adresată în special la nivel central, pe termen scurt și la nivel regional și local pe termen mediu și lung</p>	<p>Impact Bugetar Impact bugetar mediu. Va necesita alocarea de resurse la nivel local, atât din bugetul alocat pentru educație cât și din cel alocat administrației publice. La nivelul bugetului alocat sectorului educație vor fi necesare alocări de fonduri pentru dezvoltarea și implementarea ofertei de formare profesională ,</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Prevenirea și diminuarea bullyingului devine indicator de calitate în instituțiile de învățământ adoptat și monitorizat la nivelul ARACIP • Școlile abordează bullyingul în mod sistematic, ca parte a Planului de Dezvoltare Instituțională/ Planul de Acțiune al Școlii • Școlile dezvoltă proceduri de identificare și soluționare a bullyingului • Consilierii școlari de la nivelul CJRAE au atribuții clare în domeniul educației pentru prevenirea bullyingului și acționează ca atare la nivelul școlilor • Ministerul Educației și Casele Corpului Didactic lansează o ofertă de cursuri de formare continuă a personalului didactic și de conducere în domeniul bullyingului • Inspectoratele școlare și școlile organizează campanii de sensibilizare referitoare la bullying • Teme legate de bullying își fac loc în curriculumul școlar în cadrul orelor de consiliere și orientare (dirigenție), ca teme în cadrul curriculumului de educație civică și în manualele aferente • Abordarea reactivă (rezolvarea de cazuri punctuale) se combină în 		<p>pentru suplimentarea numărului de posturi la nivelul CJRAE / CMBRAE. Vor fi de asemenea necesare resurse la nivelul administrației publice centrale pentru înființarea și funcționarea unei structuri organizaționale de colaborare interministerială la nivel central. Campaniile publice de informare necesită de asemenea resurse alocate producerii de materiale și derulării unor întâlniri / ateliere de lucru cu beneficiarii acestor campanii.</p>
--	--	--	---

	<p>mod echilibrat cu cea preventivă</p> <p>Varianta 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pe baza studiilor existente în plan internațional, a bunelor practici din Uniunea Europeană, precum și a analizelor realizate în sistemul educațional românesc autoritățile educaționale recunosc în mod formal existența fenomenului bullying și convin asupra unei definiții a conceptului • Instituțiile de cercetare din domeniile educație și sănătate lansează studii și cercetări sistematice referitoare la bullying și implicațiile sale asupra siguranței mediului școlar, calității ofertei educaționale și a rezultatelor școlare; se studiază impactul bullyingului asupra altor fenomene existente la nivelul sistemului educațional, e.g. rezultate slabe la învățătură, părăsirea timpurie a școlii etc. • Pe baza rezultatelor cercetării, Ministerul Educației Nationale dezvoltă și adoptă o politică publică și programe de intervenție pentru prevenirea și diminuarea bullyingului • Extinderea monitorizării audio-video catre gradinite si catre toate spatiile comune din toate 	<p>Impact social major, problema fiind recunoscută și abordată în egală măsură la nivel central și local.</p>	<p>Impact bugetar semnificativ. La nivelul bugetului alocat sectorului educație vor fi necesare alocări de fonduri pentru dezvoltarea și implementarea ofertei de formare profesională , pentru suplimentarea numărului de posturi la nivelul CJRAE / CMBRAE, pentru a putea asigura necesarul de o persoană cu funcția de consilier școlar per unitate școlară. Vor fi de asemenea necesare resurse la nivelul administrației publice centrale pentru înființarea și funcționarea unei structuri organizaționale de colaborare interministerială la nivel central. Campaniile publice de informare necesită de asemenea resurse alocate producerii de materiale și derulării unor</p>
--	--	---	--

	<p>unitatile de invatamant (curtea scolii, holuri, coridoare etc)</p> <ul style="list-style-type: none"> • La nivelul tuturor școlilor există consilieri școlari care oferă consiliere • Prevenirea și diminuarea bullyingului devine indicator de calitate în instituțiile de învățământ adoptat și monitorizat la nivelul ARACIP • Problematika bullyingului devine parte componentă a programelor de formare inițială și continuă a personalului didactic și de conducere din sistemul educațional • Școlile abordează bullyingului în mod sistematic, ca parte a Planului de Dezvoltare Instituțională/ Planul de Acțiune al Școlii • Școlile dezvoltă proceduri de identificare și soluționare a bullyingului • Teme legate de bullying sunt integrate în curriculumul școlar în cadrul orelor de consiliere și orientare (dirigenție), ca teme în cadrul curriculumului de educație civică și în manualele aferente • Școlile și comunitățile organizează în colaborare campanii de sensibilizare referitoare la bullying în strânsă colaborare cu ONG- 	<p>întâlniri / ateliere de lucru cu beneficiarii acestor campanii. Vor fi necesare resurse pentru dezvoltarea și îmbunătățirea sistemului de formare inițială și continuă. Școlile vor necesita resurse alocate special dezvoltării și îmbunătățirii planurilor operaționale (de dezvoltare / de acțiune al școlii). Școlile vor necesita resurse dedicate implementării acestor planuri, suplimentarea posturilor existente.</p>
--	--	---

		<p>uri de profil;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Abordarea preventivă devine precumpănitoare în raport cu cea reactivă 	
8	Procesul de consultare	<p><i>Părți consultate, parteneri sociali, organizații nonguvernamentale cu experiență în domeniu, asociații ale elevilor/părinților/cadrelor didactice, persoane angajate în sistemul de educație cu funcții ne-didactice (reprezentanți ai Caselor Corpului Didactic, ai CJRAE / CMBRAE), reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale în cadrul unei rețele tematice de specialiști organizată de Asociația Telefonul Copilului în cadrul proiectului “”STAND-UP”, proiect implementat de: Asociația Telefonul Copilului, Federația Sindicatelor Libere din Invatamant, Blocul National Sindical, Federația Sindicatelor din Educație, CNS Cartel Alfa, Federația Natională a Asociațiilor de Parinti – Invatamant Preuniversitar, Sindicatul National al Politistilor și Personalului Contractual, Asociația Elevilor din Constanta, Palatul Copiilor Arad, CNSLR Fratia, Federația SANITAS din Romania, Inspectoratul General al Poliției Romane – Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității, Consiliul National pentru Combaterea Discriminării, Inspectoratul Scolar Judetean Ilfov, CCD Ilfov, CJRAE Ilfov.</i></p>	